

- [O nama](#)
- [U medijima](#)
- [DOKUMENTI](#)
- [TONOVI](#)

[Obris.org](#)

Obrana i sigurnost

- [Istaknuto](#)
- [Regija »](#)
- [Europa »](#)
- [NATO »](#)
- [Svijet »](#)
- [Predstavljamo](#)

Subscribe via [RSS Feed](#)

- [Obrana](#)
- [Sigurnost](#)
- [Unutarnji poslovi](#)

- [Vanjska politika](#)
- [Krize](#)
- [Misije](#)
- [Sabor](#)
- [Vojna industrija RH](#)
- [Ostalo](#)

[Hrvatska](#), [Istaknuto](#), [NATO](#), [SAD](#) | 30/12/2022, 19:02 [Edit this post](#)

SAD i Hrvatska – strateška priča o donacijama i suradnji

Od uspostave diplomatskih odnosa Sjedinjenih Američkih Država i Republike Hrvatske 11. kolovoza 1992. godine, odnosi ovih dviju država su bili izuzetno intenzivni sve do danas. Pri tome, već površnim uvidom u njihov tijek može se reći kako su Sjedinjene Američke Države osnovni i pravi strateški partner Republike Hrvatske. Naime, odnosi su tu vrlo razgranati, odnose se kako na brojne zajedničke vježbe i aktivnosti (u RH, SAD i inozemstvu), obuku i školovanje hrvatskih kadrova, vojne posjete, te donacije opreme i hrvatske kupovine pojedinih kategorija vojne opreme iz opsežne ponude vojne industrije Sjedinjenih Država. No, pogledajmo prvo kako su se ti odnosi razvijali.

22. HRVCON u operaciji ISAF u Afganistanu

Bez mnogo ustručavanja može se reći da su nakon Domovinskog rata i tadašnje vojne pomoći dopuštanjem djelovanja u Hrvatskoj privatnog vojnog poduzeća MPRI (Military Professional Resources Inc. iz savezne države Virginia), primat dugo imali civilni odnosi – ipak, njih se redovito kombiniralo i s brojnim vojnim temama koje su postajale sve učestalije s hrvatskim prilaskom NATO savezu. U registru službenih ugovora sklapanih između dvije države, prva vojna tema javlja se 2000. godine, po pitanju održavanja zajedničke američko-hrvatske vojne vježbe: „Croatian Slunj MTA 00“ na samom kraju 2000. godine, na koju se onda nastavlja i sporazumi po pitanju vježbe „Slunj MTA 01“ s kraja ožujka 2001. godine, te vježbe „PHIBLEX/SURFEX 2001“ s kraja listopada 2001. godine.

Američka mornarička inženjerija započela je izgradnju vojne ambulante “Role I” na vojnom poligonu Slunj

No, iako je period od 2002. do 2009. bio obilježen neslaganjima Zagreb i Washingtona po pitanju Međunarodnog kaznenog suda, u to se doba Hrvatska odlučila sudjelovati u aktivnostima širom Afganistana (što se pokazalo najopsežnijom vojnom misijom u koju se uopće krenulo, s trajanjem od početka 2003. do rujna 2020.), a od 2008. pa sve do danas i u NATO misiji KFOR na Kosovu – što je sve pomoglo u nadilaženju pojedinih političkih razlika među partnerima. Pa ipak, i u doba lošijih odnosa sklapalo se sporazume o ograničavanju širenja oružja masovnog uništavanja (veljača 2003. te lipanj 2005.), dok se ujedno reguliralo i američko korištenje hrvatskih vojnih poligona te zračnog i pomorskog prostora (srpanj 2004.) te općeniti status vojnog osoblja SAD u Hrvatskoj (bilateralni SOFA sporazum od 3. travnja 2008. godine). Nakon toga, a onda i po ulasku Hrvatske u punopravno članstvo NATO saveza – glavnina obrambenih odnosa vodila se tim specifičnim okvirom, dok je sve od lipnja 2008. pa do današnjeg dana naglasak u sklapanim međudržavnim sporazumima na polju obrane i nacionalne sigurnosti uvelike prebačen na polje unutarnjih poslova, jačanja nuklearne sigurnosti u RH te unapređenja kontrole osoba koje putuju između dvije države.

Ministar Primorac potpisuje Konvenciju o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja

Ovdje kao poseban doseg treba spomenuti i dostizanje uvjeta za ukidanje viza između SAD i Republike Hrvatske 23. listopada 2021. godine- za što je bilo potrebno ne samo spustiti nacionalnu stopu odbijenih viznih zahtjeva ispod tri posto (što je postignuto tijekom 2020. godine, a službeno potvrđeno 16. veljače 2021.), već i zadovoljiti niz dodatnih sigurnosnih uvjeta – na čemu je MUP RH tijekom četiri prethodne godine intenzivno surađivao s Ministarstvom domovinske sigurnosti SAD. Time se Hrvatska uključila u tzv. „Visa Waiver Program“ (VWP) kao jedna od globalno 40 država u takvome statusu, te je prava olakšanog ulaska u SAD za svoje građane dobila po prvi put, što će se onda i revidirati nakon proteka rokova od po dvije godine važenja. Iako to i nije neposredno vezano uz obranu i sigurnost, treba spomenuti kako je 15. prosinca ove godine niz sjajnih postignuća u bilateralnim odnosima dviju država konačno okrunjen i mjerom koja je dugo opterećivala bilateralne ekonomske odnose, posebno s hrvatske strane – te je u Washingtonu

svečano sklopljen i Sporazum o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja između SAD i Republike Hrvatske kao još jedna velika novost u dobrim odnosima ovih dviju država.

Pomoć po raznim osnovama

Američki kongresmeni u nedavnom posjetu HRZ-u

Uz već spomenute aktivnosti suradnje u misijama, zajedničkog vježbanja oružanih snaga, posjeta ratnih brodova SAD hrvatskim lukama, te provedbe ozbiljnih i strukturiranih obrambenih konzultacija – u čemu pomaže i postojanje stalne misije SAD za vojnu suradnju pri Ministarstvu obrane RH – veliki dio bilateralnih odnosa Hrvatske i Sjedinjenih Država obuhvaća i raznu pomoć koju ta država pruža svom malom partneru. Ova djelovanja se u osnovi dijele na tri strukturalna polja: **(1)** humanitarne i razvojne projekte, **(2)** raznu pomoć neobračunate vrijednosti, te **(3)** veliko polje zasebnih i strukturiranih programa suradnje. Uz te centralizirane oblike suradnje treba spomenuti i direktnu suradnju Republike Hrvatske i američke savezne države Minnesota, čija je Nacionalna garda partnerska organizacija Oružanim snagama Republike Hrvatske. Tim kanalom suradnje je od 2008. pa do kraja 2020. godine bilo odrađeno preko 120 raznih aktivnosti, te je s američke strane bilo investirano preko 15 milijuna USD – što se zadnjih godina još i intenziviralo temeljem hrvatskog pribavljanja američkih helikoptera OH-58D i UH-60M te predstojećeg primanja još i oklopnih vozila M2A2 ODS Bradley.

Virtualno streljište – još jedna donacija SAD-a

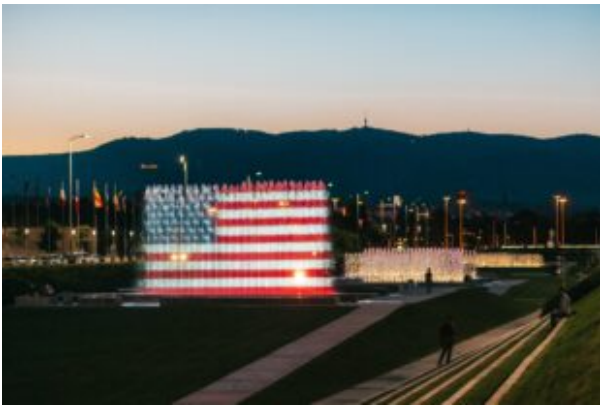
Kao prvo, kako se moglo čuti, do kraja 2020. godine je na ime raznih humanitarnih projekata u Hrvatsku bilo investirano oko 17,5 milijuna USD, a ti su novci išli za **(1)** raznu humanitarnu pomoć širom države, zatim **(2)** u investicije vezane za jačanje infrastrukture za provođenje vojnih vježbi u RH, te **(3)** raznu pomoć pojedinim jedinicama lokalne samouprave širom Hrvatske. U zadnje dvije godine treba tu posebno spomenuti izgradnju helidroma uz Opću bolnicu u Karlovcu (1,1 milijun USD, dok su slična ulaganja planirana i u Slavonskome Brodu te Zagrebu), te predstojeće radove na izgradnji zgrade Odjela za psihijatriju u KBC „Sestre milosrdnice“ u Zagrebu, koje uskoro organizira Inženjerijski korpus Kopnenih snaga SAD.

Kao drugo, od 2006. je Republika Hrvatska korisnica i raznih oblika „pomoći neobračunate vrijednosti“ – što se odnosi na korištenje pojedinih usluga državnoga sustava SAD, čime se onda štede vlastita sredstva, novci i resursi. Dok se ovdje svojedobno spominjalo usluge prijevoza u pojedine inozemne misije, te pomoć putem korištenja posuđene američke opreme na dalekim inozemnim terenima – ovaj tip pomoći je izgleda posljednjih godina ipak bio u određenoj stagnaciji.

SAD su Hrvatskoj donirale helikoptere OH-58D Kiowa Warrior

Konačno, **kao treće**, glavina obrambene suradnje dviju država odvija se kroz ukupno 11 velikih programa, fondova i inicijativa strukturirane višegodišnje suradnje. Pri tome mislimo na: **(1)** Foreign Military Financing – FMF, **(2)** Foreign Military Sales – FMS, **(3)** Global Peacekeeping Operations Initiative – GPOI, **(4)** Program “članak 1206 – Train and Equip”, **(5)** Program “članak 1202 – Enhanced ACSA (Acquisition and Cross Servicing Agreements)”, **(6)** Excess Defense Article – EDA, **(7)** Coalition Support Funds – CSF, **(8)** International Military Education and Training – IMET, **(9)** Cooperative Logistic Supply Support Arrangement – CLSSA, te konačno **(10)** Program MANPADS, i **(11)** program razminiranja i uništavanja viška UBS-a. Kako se čulo, samo kroz programe „Foreign Military Financing“, te druge oblike izgradnje partnerskih sposobnosti Hrvatska je do kraja 2020. dobila preko 500 milijuna USD vrijednosti, što se temeljilo na donacijama borbenih helikoptera Kiowa Warrior, transportnih helikoptera Black Hawk te velikog broja motornih vozila (MRAP, teretnih, terenskih i drugih). Dok je nakon kraja 2020. godine po tim pitanjima došlo do određenog zastoja, tekuću godinu su ovdje obilježile i prve faze projekta pribavljanja u Hrvatsku još i 89 oklopnih vozila tipa M2A2 ODS Bradley, koje su nakon dužih problema ipak bile formalno zaključene u prvome dijelu 2022. godine – gdje udio donacije SAD iznosi nemalih 51,19 milijuna USD. Osim toga, posebno je spomena vrijedan i program „International Military Education and Training“ (IMET), kojem je Republika Hrvatska dobila pristup 1995. godine, da bi nakon pauze zbog zahlađenja obrambenih odnosa između 2003. i 2006. on bio nastavljen do danas. Riječ je tu o programu školovanja civilnog te vojnog osoblja iz Hrvatske u Sjedinjenim Državama, u koji se od 1995. do kraja 2020. uložilo oko 12,5 milijuna USD iz sredstava američkog State Departmenta, te oko 8 milijuna iz proračuna Pentagona – koji je u tom periodu koristilo preko 670 osoba iz Hrvatske.

Iz svega ovoga vidi se nekoliko stvari. **Kao prvo**, suradnja između SAD i RH stvarno je intenzivna. **Kao drugo**, ona do sada na polju obrane nije bila zasnovana samo na nekim pojedinačnim tipovima aktivnosti – već ravnomjerno obuhvaća sve aspekte obrambenog resora. Ujedno, **kao treće**, treba posebno napomenuti da ta suradnja nije ograničena samo na obranu, već istodobno cvate i u resoru unutarnjih poslova, te u niza drugih područja djelovanja državnih vlasti SAD i RH. Osim toga, **kao četvrto**, za razliku od strateških odnosa s nekim drugim državama kod kojih je mnogo toga bilo zasnovano na pojedinim hrvatskim kupovinama vojne robe visoke vrijednosti (uz istodobno vrlo mali udio ikakvih partnerskih donacija za Hrvatsku) – ponašanje SAD na ove teme uvelike karakterizira ustrajna suradnja, raznolika pomoć, te učestalo doniranje raznih vrijednih roba te usluga manjem partneru u ovom istinski bilateralnom odnosu (koje nije nužno ovisilo i o vezanim hrvatskim kupnjama američke opreme ili usluga). Pri tome, **kao peto**, ovaj je bitan odnos zasnovan na mnoštvu aktivnosti, iako u njemu ne nalazimo posebnih međudržavnih dokumenata koji bi s ove ili one razine i formalno, u naslovu proklamirali njegovu stratešku važnost.

***Ovaj tekst je objavljen u sklopu projekta poticanja kvalitetnog novinarstva Agencije za elektroničke medije**

Recommend [Sign Up](#) to see what your friends recommend.

Vezani Tekstovi:

1. [U Lori se gradi i obnavlja \(8\)](#)
2. [Mattis stiže u Zagreb \(7\)](#)
3. [Nova donacija za OS RH u UN misijama \(7\)](#)
4. [Zapovjednik Šeste flote US Navy u RH \(7\)](#)
5. [Bradley u pregovorima, poslovi sa SAD u padu \(7\)](#)

Tags: [donacija](#), [Hrvatska](#), [obrambena suradnja](#), [SAD](#), [vanjska politika](#)

Share:

[Tweet](#)

Author: [Igor Tabak](#)

Video prilog dana

Croatia's big day: Balkan n...

Turkish defence industry ...

Europe curbs visitors from...

Türkiye to use Black Sea g...

- [01.1.2023. - Euronews - Hrvatska u schengenskoj zoni i s eurom](#)
- [31.12.2022. - TRT - Turska vojna industrija](#)
- [30.12.2022. - France24 - Covid tjera EU na nove kontrole došljaka iz Kine](#)
- [29.12.2022. - TRT - Nova turska plinska polja na Crnom moru](#)

- [O nama](#)
- [U medijima](#)
- [DOKUMENTI](#)
- [TONOVI](#)

Copyright © 2023 — [Obrana i sigurnost](#). All Rights Reserved Designed by [WPZOOM](#)
Content Protected Using [Blog Protector](#) By: [PcDrome](#).